

Llibres per a infants i adolescents

per Teresa Mañà Terré

L'extensió dels ordinadors a les aules i l'aparició dels aparells de lectors electrònics han estat els temes més presents en el món editorial des de l'inici de la temporada, al mes de setembre. En el cas dels ordinadors als centres escolars, hi ha hagut la preocupació dels docents, al marge de qüestions de logística, per la qualitat i l'adequació dels materials que les editorials oferien, ja que, en molts casos, no anaven més enllà de convertir el llibre imprès en un document en format pdf sense aprofitar les possibilitats didàctiques que ofereix el sistema. D'altra banda, a aquesta mancança s'hi suma el caos que genera l'accés a recursos en línia sense que prèviament s'hagin seleccionat i difós aquells més idonis i més vàlids per al professor i per a l'alumnat en les diferents àrees i nivells.

Pel que fa als aparells lectors, a banda de la batalla sobre el model que acabarà triomfant, l'interrogant està en els productes editorials que s'oferiran en aquest suport. Així com les editorials han posat en marxa tots els recursos de les xarxes socials per difondre i publicar els seus títols davant segments específics de la població —qualsevol llibre juvenil té presència a les xarxes socials amb vista a establir relació amb els lectors i facilitar-hi la comunicació—, en el terreny de les aplicacions per als lectors electrònics encara no tenim gaires novetats. Timun Mas del Grup Planeta ha creat aplicacions per a iPhone i iPad dels personatges de Carla i Teo; això mateix ha fet l'editorial Edebé, que ha adaptat els seus personatges Vito i el conillet Tupi a les noves plataformes, i un estudi d'il·lustració, Esclètxa, ha creat la sèrie «Martí, un pingüí tafaner» per a primers lectors, entre quatre i vuit anys, per a llegir i mirar amb l'iPad. En tots els casos, les propostes s'acompanyen de so, moviment i jocs interactius.

Mentre no llegeixen amb màquines, els nostres nens s'han de conformar amb el moviment dels *pop-ups* i altres ginyes que acompanyen els llibres. Al marge de moltes i espectaculars propostes estrangeres, destaquem aquí les de manufactura catalana com les publicacions de l'editorial Combel, que, seguint la línia encetada amb *L'Arca de Noè* de Lluís Farré i Mercè Canals, que va merèixer el premi Crítica «Serra d'Or» 2010, ara ens

presenta el sorprenent *10 viatges i un somni* de Meritxell Martí i Xavier Salomé, premi Junceda d'il·lustració en la categoria infantil de ficció, que proposa un recorregut amb diferents mitjans de locomoció cada cop que s'obre una finestra. El segell Estrella Polar ens ofereix també un altre llibre de presentació espectacular molt adequat per a regal: *El llibre de laberints més gran del món*, creat per Àngels Navarro, Eloi Bonjoch i Miquel Puig, que permet confegir incomptables laberints amb la combinació de solapes movibles.

Contes per a Nadal i per a tot l'any

És obligat en aquest panorama de passat festes fer esment de la publicació d'un seguit de títols de temàtica nadalenca per a totes les edats. Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat editen *L'avi Esteve i el Nadal* d'Eulàlia Carrillo amb il·lustracions de Carles Ballesteros, un conte l'atractiu del qual rau en el daurat de la coberta; més originals són els cisallats per als més menuts de la col·lecció «Ballmanetes» de cançons de falda que s'inaugura amb dos títols: *Els Reis d'Orient*, també amb dibuixos guarnits de purpurina de C. Ballesteros, i *Ara ve Nadal* de Christian Ynaraja, amb la silueta retallada de l'arbre. L'editorial Baula, sota el títol *Tres contes de Nadal*, ofereix una tria d'Andersen, K. Grahame i A.P. Txèkhov, adaptats per Anna Gasol i il·lustrats per tres artistes diferents —Mariona Cabassa, Valentí Gubianas i Carles Arbat— que transmeten amb encert el to diferent de cada relat. Amb l'editorial La Galera i escrita per Anna Canyelles podem conèixer la història del caganer al pessebre llegint *El caganer*, personatge a qui posa cara entremaliada Roser Calafell.

En aquesta època de regals, les editorials han trobat en els grups musicals un nou producte comercial: es tracta de publicar en format de llibre una cançó escaient a les festes i acompanyar-la del CD corresponent. Seguint aquesta pràctica s'ha publicat *Un camell d'Orient* (Estrella Polar), una dolça nadala del popular grup Manel que tot i ser inèdita en disc va ser difosa per Internet el 2008, i *Valset* (La Galera), un àlbum exquisit en què Xavier Salomé il·lustra una cançó de bressol que Lluís Gavaldà, cantant d'Els Pets, va escriure per al seu fill.

Al marge d'aquesta producció de temporada, les editorials continuen la publicació de les col·leccions de contes, ja sigui ampliant-les o creant noves línies en el mateix sentit. Edebé ens presenta les aventures d'un petit drac volador creat per Mercè Arànega (*El Drac Simó i el llac de xocolata*, *El Drac Simó i els esternuts*); Baula inaugura «Tento», una col·lecció protagonitzada per un gosset, escrita per Ricardo Alcántara i dibuixada per Gusti (*Qui és el Tento?*, *El Tento busca el seu osset*, *Les disfresses del Tento*), i la col·lecció «Petits contes», una selecció de contes populars que es presenten reduïts a sis escenes amb un breu text amb lletra de pal i que inclouen al final tota la narració (*La rateta que escombrava l'escaleta*, *En Patufet*, *Rínxols d'or*). La mateixa editorial a «Capsa de contes», col·lecció per a primers lectors, publica *El país de la tardor* de Xavier Blanch amb unes il·lustracions enginyoses de Francesc Rovira i *Una capsa de colors vius* de Teresa Blanch, conte sobre la mort de l'àvia, que es beneficia d'unes il·lustracions molt plàstiques de Maria Espluga.

Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat editen una pila de títols de la sèrie de «Primers contes», tres dels quals obra de Carme Colomer (*El menjador de l'escola*, *Anant en metro* i *En Toni té un problema*, il·lustrats, respectivament, per Ricard Aranda, Marta Balaguer i Nathalie Pons); *El lloro de l'Arnau* de Gemma Mulet amb dibuixos fets de collage per S. Bimbo i *Sortim a buscar bolets* de Noemí Mundet i Jordi Sunyer. Tots acostumen a relatar anècdotes de la vida infantil i, en general, destaquen més per la il·lustració que pel text. Això mateix passa als contes al voltant de l'eix temàtic del dormir (les pors, els malsons) que formen part de la col·lecció «Son, vine son» de La Galera, com els dos primers títols, *La nit del lloro* de Cristian Sans dibuixada per Òscar Julve i *La Negri té malsons* de Marcelo E. Mazzanti amb dibuixos de Rebeca Luciani. Edicions del Pirata inicia la col·lecció «Plou i fa sol» de contes destinats als nens que comencen a llegir, presentats amb lletra de pal i lletra lligada. Els tres primers títols —*El cotxe groc* i *L'home que tenia tres cabells* de Joan Rossell i *Trompa llarga* de Núria Cussó— no ofereixen gaires sorpreses.

Enmig d'aquesta abundància hi ha llibres que destaquen per algun motiu, com les imatges d'*Avui faig bona cara* (La Galera) de Pere Prats Sobrepere, que confegeix la cara d'un nen amb els diferents productes o ingredients d'una recepta; *Jo, nyam, nyam* (Cruïlla) de Mar González, un abecedari en què a cada lletra correspon un aliment acompanyat d'un rodolí i uns dibuixos vistosos d'Emma Schmid. També ens agraden

les imatges expressives i humorístiques amb les quals Irene Blasco ens narra *L'aventura de Kiko* (Tàndem), un pollet que resol amb astúcia allò que no pot fer per la força. Tot un altre to, molt més tràgic, desprenen les imatges de *Noms robats* (Cruïlla), darrera obra de l'il·lustrador Tàssies, que ens porta a reflexionar sobre l'assetjament escolar o el sentir-se no res, sense nom, descrivint uns personatges sense rostre, traçats amb tons foscos, que no deixen indiferent.

Altres llibres il·lustrats que mereixen esment: *En Matadegolla* (Fil d'Aram), un llibre de format horitzontal, presentació neta i composició acurada, en què Teresa Duran narra com sobreviure a la fama i Danide imagina el malvat protagonista; *Un secret llunàtic* (L'Albí de Berga), història d'amistat amb la lluna explicada per Quim Pujolar i imaginada per Valentí Gubianas, obra que va guanyar el sisè (i sembla que el darrer, per problemes econòmics) premi Parcir d'àlbum infantil il·lustrat convocat per la llibreria manresana del mateix nom; i el llibre de butxaca *Contes i poemes que vénen de Mèxic* (Tàndem), que inclou deu narracions de diferents escriptors ambientades a Mèxic amb unes imatges, obra d'Aitana Carrasco, plenes de color i de vida que evoquen aquell país.

Els textos que rimen i els rodolins són una lectura fàcil per a lectors que s'inicien. Tot seguit fem unes quantes propostes: les històries que explica Teresa Brosseta dins *El núvol enamorat i altres contes en vers* (Bromera) amb dibuixos de Xavier Tarazona; *S'obre el teló: sabates en acció!* (Edicions del Pirata) de Núria Albertí, que presenta un recull de poemes sobre el tema de les sabates en què és llàstima que no hi hagi més il·lustracions de Cristina Losantos, i el veterà Josep Vallverdú ens sorprèn encara amb un curiós *Bestiolar* (Fil d'Aram) que provoca somriures.

No és habitual que els llibres presentin dues versions d'una història o dos títols en el mateix volum, no relligats seguits sinó capiculats. Aquesta és la proposta del conte *Qui diu la veritat: el cavaller o el drac?* (El Cep i la Nansa), en què Montserrat Balada relata amb humor la llegenda de sant Jordi, que té una versió diferent segons quina banda del llibre obres. Eva Sans, que ja va col·laborar amb Enric Larreula en el llibre *El fabricant de fum* de la mateixa editorial vilanovina, publicat a la col·lecció «Ginjoler», amb textos amb llenguatge per a sords, hi afegeix unes divertides il·lustracions. La mateixa presentació capiculada trobem a *Contes del dret (contes d'abans) i del revés (contes d'ara)* (Edicions del Pirata) de Joaquim Carbó, que presenta una quinzena de contes amb el bon ofici a què ens té acostumats.

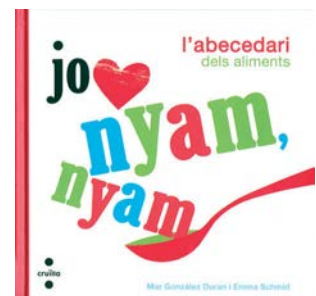
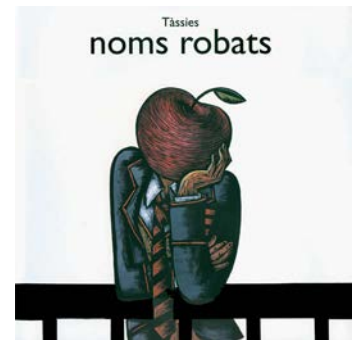
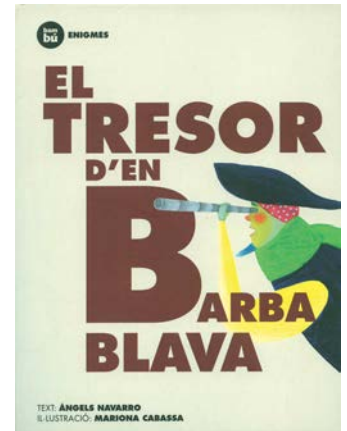
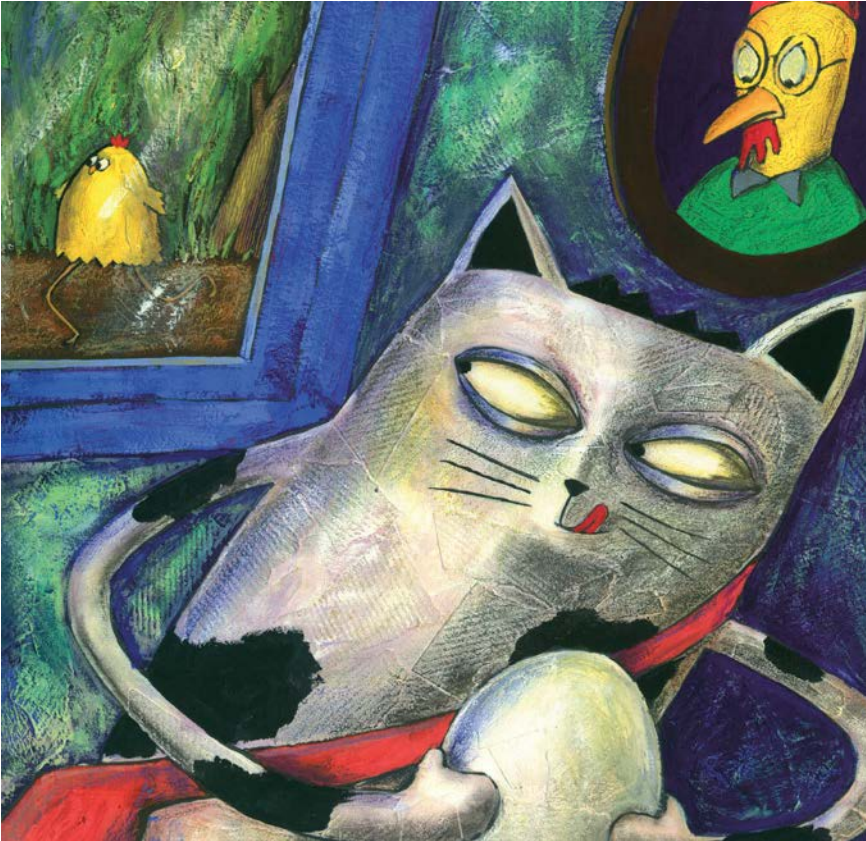
Qui vulgui oferir als infants llibres per a jugar amb el llenguatge o per a usar com a material didàctic disposa d'una bona oferta de l'editorial Barcanova: *El llibre de les endevinalles* de Carme Alcoverro i Lucia Serrano conté una selecció de més de quatre-centes endevinalles organitzades per blocs temàtics; *M'endevines un cop més?* d'Anna Matas i Joan Antoja aprofita les endevinalles per treballar vocabulari, frases fetes i refranys amb l'ajuda d'imatges; Pere Martí a *Paraules enjogassades* juga hàbilment amb mots que canvien un so o una lletra i Núria Feijoo ho il·lustra amb enginy; Coia Valls mostra als primers lectors la dimensió lúdica de les paraules amb *Marea de lletres que maregen*, un conte en què té un paper important la creativitat dels dibuixos de Susana del Baño. I els rodolins ens arriben per mitjà de Lola Casas i Francesc Chiva en el llibre *Rodolins* (Fil d'Aram): gairebé una cinquantena de rodolins agrupats temàticament i presentats en una edició senzilla i molt atractiva (pàgines de colors, fil per a marcar pàgina) il·lustrada per Pere Cabaret seguint el traç de Quentin Blake.

L'oferta s'amplia amb una diversitat de títols. L'editorial Lynx a la seva col·lecció «Ales de paper» dedicada als animals, que combina la informació i la ficció, pu-

blica dos títols nous per a primers lectors: *La ratolina al circ* amb text de Nathalie Pons i dibuixos d'Anna Llenas i *El camaleó enfadat* d'Elena Angulo amb il·lustracions de Cristina Duran; tots dos volums gaudeixen d'una presentació atractiva gràcies a la personalitat de les imatges i la combinació de pàgines de colors. Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, a «L'onada», col·lecció de contes del folklore protagonitzats per noies, ens conviden a llegir dues noves adaptacions amb lectura fàcil de Carme Bernal i Carme Rubio: *La princesa malalta*, un conte tradicional dels Andes, i *L'Elionor i les oquetes del rei Maó*, una rondalla catalana; en tots dos casos, cal distingir l'aportació de les respectives il·lustradores, Rebeca Luciani i Txell Darné, que doten de personalitat i originalitat els contes. Estrella Polar recupera la col·lecció «L'odissea» amb uns quants títols: *Gomes d'esborrar* de Mercedes Cairol, les fantasies d'una nena de sis anys que col·lecciona gomes, volum al qual els dibuixos de Marta Cabrol donen un aire infantil i festiu molt adequat; *El gat de Montmartre* de Josep Lluch, un breu relat protagonitzat per una colla de gats que deu als dibuixos de Roger Olmos gran part del seu interès; i de l'escriptora Carme Riera l'editorial ha recuperat *El gos Màgic*, un conte editat el 1988 amb el títol més llarg de *La molt exemplar història del gos Màgic i la seva cua*, que les il·lustracions de Rebeca Luciani omplen d'una atmosfera de somni.

L'editorial La Galera, dins la nova col·lecció «Narrativa singular», ens ofereix un dels pocs títols de viatges iniciàtics, tot i que molt casolà: *Autòdrom* d'Octavi Botana és una novel·la per a lectors de deu a dotze anys, que narra el viatge que emprenen tres germans per descobrir la fi del món. La peripècia els condueix a l'autòdrom, un circuit construït el 1923 a Sant Pere de Ribes, actualment en desús. El llibre té una bona factura, juga amb tipografies i mides, i esdevé prou amè encara que el missatge sigui una mica massa evident.

Entre les darreres publicacions de l'editorial Barcanova recomanem *La Poli i la Doli*, el relat sobre l'adopció que ens fa Pep Molist d'una família d'ovelles que n'acullen una de nova; les anècdotes escolars que narra Gisela Pou a *La sra. Pegues i l'esquelet desmanegat* i les aventures fantàstiques que viuen els protagonistes de *L'escanyamags* creats per Joan de Déu Prats. A la mateixa editorial, Miquel Pujadó s'inventa *El genial oncle Anastasi*, un estrafolari inventor que causa desastres pertot on va i és adorat pel nebot i no tant per la família. La figura del científic llunàtic la retrobem amb el protagonista de *Bernat, un científic enamorat* (Bromera), novel·la de Pep Castellano que va merèixer el

Il·lustracions d'Irene Blasco Grau (Tàndem) i Rebeca Luciani (La Galera).

XIV premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre, que narra els enrenous causats pels experiments del protagonista.

Que el set és un número màgic i apropiat per a la literatura infantil es demostra amb la presència d'aquesta xifra en els títols de les narracions. Maria Àngels Juanmiquel amb *Set desitjos i un regal* (Barcanova) ens invita a seguir les fantasies creades al llarg de set episodis per un nen avorrit; per la seva banda, Jaume Cela va rebre el premi Vaixell de Vapor per *Set raons per estimar els meus pares* (Cruïlla), títol massa descriptiu del que explica en Nil, el protagonista, en una llibreta que li han regalat per l'aniversari; Jaume Cela ens brinda un relat en primera persona que llisca provocant un somriure en els adults i confiem que també en els lectors infantils.

A l'últim, en aquest apartat, volem assenyalar la incursió en la literatura infantil d'una autora dedicada a la literatura d'adults. Es tracta del conte de M. Mercè Roca *L'extraordinària història d'en Fum, el gat que un dia va volar* (Edicions Vitel·la), amb evocadors dibuixos d'Anna Viñas; un relat d'un gat endut per la tramuntana: sembla no res, però demostra com les històries senzilles poden tenir interès si estan ben explicades.

Novel·les per a totes les edats

La tendència del *crossover* —llibre que traspasa les fronteres de l'edat, llibres per a joves i adults— substitueix allò que fins ara en deien els llibres destinats als «joves adults», traducció literal del terme anglès «*young adults*». La tendència no deixa de ser una nova manera d'eixamplar el mercat i d'arribar a un públic cada cop més ampli; ara bé, si així millora la literatura juvenil, perquè deixa d'estar tan centrada en si mateixa i es nodreix dels títols fàcils —dit sense to pejoratiu— de la literatura d'adults (aquí encabiríem *El noi del pijama de ratlles*, *El curiós incident del gos a mitjanit...*), sigui benvinguda la moda. Res de nou per als adults que es recordin lectors de les novel·les d'aventures o d'altres gèneres d'interès juvenil. Aquests títols tenen gairebé sempre unes característiques similars: un protagonista nen o jove que viu en una situació extrema o que fa un viatge al llarg del qual aprèn i creix. Us sona? En l'actualitat s'hi afegeix un toc de fantasia, fenòmens sobrenaturals i l'enfrontament contra diverses malvestats provocades per l'home, des del nazisme fins a la destrucció de la natura. De fet, no parlem d'un nou gènere, sinó d'una nova classificació de caràcter comercial d'un gènere ja conegut.

En aquesta línia de llibres que volen superar el desti-

natari juvenil i arribar al públic adult, podríem encabir *Un dia sencer de blat* (Bambú) d'Anna Cabezas, que, per mitjà del relat d'un ajudant d'etnògraf en un poble dels Pirineus l'any 1948, descriu una Catalunya rural en temps de postguerra i fa un exercici de memòria històrica i homenatge a una ciència. També podria encabir-s'hi, si no fos publicat en una col·lecció juvenil, *Paraules emmetzinades* (Edebé) de Maite Carranza, un *thriller* apassionant que porta al límit les relacions paternofiliales amb un cas d'abús sexual. I prosseguint l'enumeració, hi afegim la reedició d'*El concertista d'ocells* (Estrella Polar) de Josep Francesc Delgado, un relat sobre la guerra i la bellesa que té lloc a Singapur durant la invasió japonesa, editat per primer cop precisament en una col·lecció anomenada «joves adults», i el recull de contes que Hermínia Mas publica sota el títol *Estimat, t'he de deixar* (Edicions del Roure de Can Roca). I, si no tingués un disseny massa infantil, segurament el relat dramàtic de *La línia del final del mar* (Estrella Polar), amb el qual David Nel·lo dóna veu a la tristor i la confusió d'un noi discapacitat, podria arribar al públic adult.

L'editorial Estrella Polar recupera, dins la col·lecció «L'odissea» per a la franja de joves lectors, dues novel·les de gènere: *En John Garfield en territori xeiene*, una insòlita incursió a l'oest, obra de Jordi Cantavella, i un títol de ciència-ficció, *Retorn a la terra* de Santi Baró, autor de producció abundant aquest any durant el qual ha publicat també *Paisatge sobre tela* (Barcanova), un relat inquietant sobre objectes amb poders màgics que atrapa de bon començament.

La ciència-ficció de caràcter apocalíptic és el gènere de dos títols de l'editorial Barcanova: *La clau Apsu* de Laura Baix, en què dos orfes adolescents, en un món devastat, inicien la típica investigació que portarà a desarticlar una poderosa multinacional, i *El dia del voltor*, obra amb la qual M. Àngels Juanmiquel va guanyar el premi Barcanova 2009: en aquesta novel·la dramàtica, però amb final esperançador, els protagonistes, que sobreviuen a les clavegueres perquè la superfície està dominada pels enemics, podran salvar-se gràcies a la força de voluntat i la literatura.

Altres obres per a joves conviden a conèixer i entendre cultures que conviuen entre nosaltres: és el tema de *Vaig conèixer en Dakh* (Barcanova) de Gloria Marín i *Makosa per a marimba i gralla* (Bambú) de Pau-Joan Hernández, encara que en el segon cas podem parlar de més profunditat en el plantejament. En altres títols, les trames se circumscriuen als neguits adolescents: en serien exemple dues novel·les de Maria

Enrich, *Darrere el pèndol* (Cruïlla) i *Com una tassa de llet amb cacau* (Columna), o *El pont de la llum* (Baula) de Toni Cotet.

Llibres per a aprendre i per a pensar

Com ja comentàvem en anteriors lliuraments, augmenten els títols que afegeixen als relats de ficció un missatge educatiu o informacions amb una funció clarament formativa destinats als pares i mares. Amb aquestes característiques trobem obres tan diverses com: *Els nens de l'aigua* d'A. Delaunois i G. Frischetteau (Intervida i edicions Vitel·la), en què els nens de dotze regions del món descriuen què representa l'aigua en la seva vida diària; *Menjacontes: deu contes per obrir la gana* (Parramon) de Joan de Déu Prats, divertides històries sobre els tipus de menjar, que permeten la intervenció del lector en la tria de les lectures; *Una festa sobre rodes* (Cruïlla) de Dolors Borau i Oriol Izquierdo amb il·lustracions d'Ignasi Blanch, un conte adaptat amb un sistema pictogràfic de comunicació comprensible per als nens afectats de paràlisi cerebral i que narra de manera senzilla com és la vida de nens amb aquesta malaltia; *L'àvia necessita petonets* (Proteus) d'Ana Bergua i Carme Sala, que explica el procés d'envelliment i deteriorament mental vist amb ulls de nen, de manera gens trista i amb uns dibuixos que s'adiuen molt bé amb la ingenuïtat del text.

Un altra intenció, més lúdica, tenen obres com *Bona nit* (Combel) d'Àngels Navarro, amb dibuixos de Carme Queralt, un llibre de jocs tranquils per a ajudar els infants a agafar el son. Aquesta mateixa autora ens explica una narració prou entretinguda, *El tresor de Barbablava* (Bambú), en què es proposen i resolen tres enigmes. El conte, que ofereix uns animats dibuixos de Mariona Cabassa, és molt adient per a despertar l'enginy.

Noves col·leccions també s'insereixen en aquesta línia educativa dedicada als pares: «Els contes de la Sika i en Joan» (Barcanova) amb textos d'Estel Baldo, Rosa Gil i Maria Soliva i dibuixos de Lluís Filella expliquen el Nadal, l'arribada d'un nou germanet, la festa d'aniversari..., amb un afegit destinat als adults sobre la manera de treballar l'educació emocional i social (!); en «Els petits Filosinfants» (Estrella Polar) el protagonista, en Fil, busca les respostes acompanyat del seu ninot Osof i intenta ajudar els pares a respondre aquelles preguntes tan transcendents que fan els nens, com ara per què existim o per què els nens no poden fer el que vulguin; i la sèrie dels llibres «Què celebrem?» (Cruïlla), pensats per a introduir els més

petits en les festes i celebracions de la nostra tradició: La castanyada, Nadal..., que com a novetat incorporen fotografies a una fórmula prou coneguda.

Clàssics d'ahir i d'avui

En aquest apartat dedicat a la recuperació de clàssics, comencem amb recomanacions per als primers lectors: la selecció de *Contes de Grimm, Andersen, Perrault* (Baula) amb adaptació i traducció (de l'edició castellana?) de Pau-Joan Hernández i dibuixos de Ximena Maier, presentats en una edició molt elegant, i *Faules explicades als infants*, obra que forma part de la col·lecció de clàssics de l'editorial Edebé adaptats per Rosa Navarro amb dibuixos de Francesc Rovira.

Els contes de sempre també ens arriben amb una espectacular edició de producció francesa amb dibuixos de Berjamin Lacombe sota el títol *Contes silenciosos* (Edelvives), que conté *pop-ups* de colors i formes sorprenents. Igualment sorprenent és *Nyam, nyam!* (Parramon), un llibre de la reconeguda il·lustradora Lucy Cousins que vesteix els contes clàssics amb aires festius i actuals. I, per a lectors a partir de deu anys, un clàssic modern: *Emili i els detectius* (Animallibres) d'Erich Kaestner, una de les primeres històries de colla detectivesca, ja que va ser editat per primer cop el 1929.

Per als joves recomanem les aventures de *La volta al món en 80 dies* (Estrella Polar) en la magnífica traducció de Jesús Moncada que val la pena llegir, l'eterna història d'amor *Orgull i prejudici* (Bambú) de Jane Austen, i, coincidint amb el centenari de la mort de Mark Twain, els indispensables *Les aventures de Tom Sawyer* i *Les aventures de Huckleberry Finn* (La Galera) en una edició de luxe il·lustrada per Meritxell Ribas amb la tècnica del *grattage*.

Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat recuperen a la col·lecció «Els flautats» l'obra que porta per títol *10 llibres catalans*, una peça de museu. El llibre, obra d'Alfons Serra (1909-1993), consisteix en el comentari de deu títols representatius de la literatura catalana, començant amb Ramon Llull i acabant amb Maragall, i havia de ser distribuït el dia de sant Jordi de 1939. No cal dir que al marge de ser una curiositat dins del panorama de l'edició per a infants és també un instrument útil per a l'estudi de la difusió de la literatura catalana.

Joan Maragall (1860-1910) és l'autor que encapçala els comentaris sobre les obres commemoratives i Baula és l'editorial que més títols n'ha tret: a l'edició del poema *La vaca cega*, il·lustrat per Subi, hi ha afegit dues antologies poètiques ben diferents. Per una

banda, una edició de caràcter escolar, *Antologia poètica i altres textos*, que inclou propostes d'activitats, comentaris de poemes, esbós biogràfic, fins i tot un índex analític, però cap de títols. L'altra selecció, *Entre sol, núvols i vents*, té un destinatari més infantil però conté, igualment, una introducció didàctica, un glossari i un índex de títols; els dibuixos de Montse Ginesta, que ha fet també la tria dels poemes, la fan més entretinguda. Molt diferent resulta el llibre *Joan Maragall*, a càrrec de Pep Molist i Ignasi Blanc, publicat per la mateixa editorial dins la col·lecció «Vull conèixer»; en aquest cas es tracta d'un llibre de format gran, il·lustrat, que explica la vida i l'obra del poeta.

De Folch i Torres, de qui l'any 2010 hem commemorat el centenari de la seva novel·la *Les aventures extraordinàries d'en Massagran*, l'editorial L'Albí de Berga ha reeditat dos títols emblemàtics de les anomenades «aventures festives», que tant d'èxit li van reportar i dels quals podem gaudir de nou: *L'extraordinària expedició d'en Jep Ganàpia* (publicada en episodis setmanals a l'any 1923) i *Les formidables aventures d'en Pere Fi* (1934). Sobre aquest autor tan rellevant en la història de la literatura infantil, la professora Eulàlia Pérez, de la UAB, en ha ofert dos erudits estudis, fruit de la seva tesi doctoral, editats per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat. El primer, *Josep M. Folch i Torres: compromís polític i creació literària*, està dedicat a l'ideari polític d'aquest popular escriptor, mentre que la seva considerable obra s'analitza en un segon volum, *La literatura infantil i juvenil de Josep M. Folch i Torres*.

Traduccions

Les traduccions de llibres al català són tantes i tan aconsellables que no podem acabar sense recomanar-ne unes quantes.

En el terreny dels llibres il·lustrats valorem l'elegant factura de *Parla'm*, text de Marco Berrettonii i dibuixos de Chiara Carrer, i la tendresa d'*El tigre que va venir a berenar* de Judith Kerr, una autèntica recuperació dels seixanta, editats per Kalandraka i Hipòtesi; ens agraden la combinació de modern i clàssic en la llegenda de *Tristany i Isolda* posada en imatges per Beatrice Fontanel i Aurelia Fronty que publica Baula i la naturalitat que respiren el text i les imatges d'*El jardí curiós* de Peter Brown, un bonic àlbum d'editorial Takatuka; ens sorprèn l'espectacularitat d'*Un botó que enamora* de Pauline Carlioz, una aposta de Combel per un llibre que entra pels ulls, i ens admira la capacitat narrativa de les imatges de Roberto Innocenti a l'àlbum *La casa* publicat per Símbol. Com a proposta diferent trobem

dues sèries de còmics pensades per a nens que aprenen a llegir, publicades per La Galera: *Mariona de Llimona* i *Beni i Peni*.

Esmentem un llibre curiós que aprofita les possibilitats del bilingüisme: *Anem a veure el pare* (Ekaré) de L. Shimel amb dibuixos d'Alba Matina Rivera. El relat narra en català però amb els diàlegs en castellà les emocions d'una nena iberoamericana que deixa el seu país per retrobar-se amb el pare emigrat. És curiós com els canvis lingüístics no sobten gens, bastant menys que si tot fos en català. Un aposta arriscada però encertada.

L'editorial Castellnou entra en el mercat de llibres per a infants amb dues col·leccions de procedència estrangera: «Jacob Dos-Dos», una sèrie imaginativa i divertida protagonitzada per un nen de sis anys a qui ningú no fa gaire cas, i «El Jove Sherlock Holmes», col·lecció de presentació excel·lent dedicada a narrar les aventures adolescents del famós detectiu londinenc i de la qual se n'han publicat dos títols: *Mort en l'aire* i *L'ull del corb*.

Sobre llibre infantil

El mes de setembre tingué lloc a Santiago de Compostel·la el Congrés Internacional de l'IBBY, la trobada més important d'abast internacional sobre llibre infantil. Per a aquesta ocasió, l'organització va editar un número especial de la revista «Bookbird» dedicat a l'edició de llibre infantil en les diferents llengües de l'estat, en la qual qui signa col·labora amb un panorama sobre el llibre infantil en català i que es pot consultar al web www.ibby.org.

Entre les publicacions dedicades a la recerca i la difusió del llibre infantil informem de l'edició en línia de l'Anuari de l'Observatori de Biblioteques, llibres i lectura de la Universitat de Barcelona (<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>), en el qual es fa balanç, durant el bienni 2008 i 2009, de la recerca i la formació en literatura infantil i de la producció d'àlbums il·lustrats. Una altra bona notícia és l'atorgament del VIII premi Rovelló d'assaig de literatura infantil i juvenil a la professora de la UAB Isabel Olid, pel seu estudi sobre *Heroïnes (post) modernes: models literaris contra l'universal masculí*, en què fa una anàlisi dels estereotips de gènere.

I, com altres anys, hem de felicitar el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil per l'edició especial de la revista «Faristol» en les festes nadalenques, encartat a la premsa quotidiana, per a oferir a tots els adults una bona selecció de títols per a regalar als nois i noies. Una idea excel·lent que esperem que tingui continuïtat.